Vlaams Parlement

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 340
van **JAN LAEREMANS**
datum: 6 februari 2020

---

aan **BEN WEYTS**
VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

Secundair onderwijs - Studierichting Defensie en Veiligheid

Op donderdag 30 januari vernamen we dat er vanaf september 2021 in vijftien Vlaamse scholen een volwaardige opleiding Defensie en Veiligheid zou opgestart worden door het leger. Deze opleiding moet volgens federaal minister Philippe Goffin jongeren voorbereiden op een carrière binnen defensie. Deze opleiding moet ook mede het verwachte tekort aan militairen in dit land compenseren en past dus binnen het algemeen rekruteringsbeleid van Defensie.

De nieuwe studierichting wordt gecreëerd in de derde graad van het middelbaar onderwijs. In Vlaanderen zou een vijftiental scholen - die vandaag al de opleiding Integrale veiligheid aan tso- en bso-leerlingen aanbieden - geïnteresseerd zijn. De opleiding zou naast algemene vakken en veel sport ook opleidingsonderdelen bevatten die focussen op specifieke competenties voor een militair zoals kaartlezen, oriëntatielopen en EHBO. Verder zouden de leerlingen ook verscheidene stages kunnen volgen bij de verschillende eenheden binnen het leger.

De Vlaamse Regering moet als eindverantwoordelijke voor de bevoegdheid Onderwijs wel nog haar goedkeuring geven, doch de minister reageerde in de pers al zeer enthousiast over dit plan. Hij onderstreepte wel dat er "nog heel wat uitgeklaard moet worden om de streefdatum van september 2021 te halen".

1. In welke mate zou deze nieuwe richting verschillen van de vroegere opleidingen "Militaire en sociale wetenschappen", "Militaire bewapeningstechnieken" en "Elektronica militaire wapensystemen" die door Defensie in situ werden gegeven en door het departement Onderwijs erkend werden als derdegraadsopleidingen op tso-niveau, maar die sinds het schooljaar 2010-2011 niet meer georganiseerd worden door Defensie? Is die nieuwe opleiding daar dus een doorstart van of zit daar veel verschil in?
2. De nieuwe studierichting Defensie en Veiligheid zou aangeboden worden in scholen waar men ook in de opleiding Integrale veiligheid voorziet en kan in dat opzicht als een verlengstuk van deze al bestaande studierichting worden gezien. Maar Integrale veiligheid is een tso- en bso-opleiding.

   Zal de nieuwe studierichting Defensie en veiligheid daarentegen ook een aso-variant hebben?

3. Hoe zit het bij de inrichting van deze nieuwe studierichting met de bevoegdheidsverdeling tussen Defensie (federale overheid) en Onderwijs (Vlaamse overheid)? Wie is voor welk aspect verantwoordelijk?
4. In het verlengde van de vorige vraag: hoe zit het met de kosten? Hoeveel zou dit kosten en welk overheidsniveau is voor welke kosten verantwoordelijk?
5. Wie zullen de lesgevers zijn binnen deze opleiding? Ik veronderstel dat algemene vakken zoals godsdienst of geschiedenis gegeven zullen worden door gewone leerkrachten (lees: niet-militairen), maar hoe zit dit met de specifieke militaire competenties? Zal bijvoorbeeld het lesgeven in de component kaartlezen en navigatie gebeuren door een militair of wordt dit vervat in het algemeen vak aardrijkskunde?
6. Hoe zit het met de timing om deze nieuwe opleiding uit te rollen? Is de timing om te starten in september 2021 realistisch?

BEN WEYTS
VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

ANTWOORD
op vraag nr. 340 van 6 februari 2020
van **JAN LAEREMANS**

1-2. Er is nog geen aanvraagdossier ingediend. Dit aanvraagdossier moet alleszins aanduiden in welke onderwijsvorm het structuuronderdeel zich situeert en welke finaliteit men met het structuuronderdeel voor ogen heeft.
Met de modernisering van het secundair onderwijs en de invoering van de matrix waarin het opleidingsaanbod is ondergebracht, zal de uitrol van de kwalificatiestructuur die uit onderwijs- en beroepskwalificaties is opgebouwd, op kruissnelheid komen. Voor opleidingen met een arbeidsmarktfinaliteit of dubbele finaliteit moet de beroepsgerichte vorming gestoeld zijn op minstens één erkende beroepskwalificatie. Daarnaast is het zo dat de progressieve invoering van de modernisering zal leiden tot nieuwe eindtermen en, voor opleidingen met een doorstroomfinaliteit of dubbele finaliteit, ook tot nieuwe specifieke eindtermen.
Zonder vooruit te kunnen lopen op wat de precieze beroepsgerichte onderwijsdoelen voor de eventuele nieuwe opleiding defensie en veiligheid kunnen zijn, kan ik wel formeel stellen dat de vroegere TSO-opleidingen die voorbehouden waren voor de scholen van de Krijgsmacht, destijds niet op door de Vlaamse Regering erkende beroepskwalificaties waren gebaseerd vermits toen onbestaande.
De eventuele nieuwe opleiding zal dan ook geen kopie zijn van de vroegere opleidingen.

3. Bij de staatshervorming van 1988 werd het onderwijs van de federale staat overgeheveld naar de gemeenschappen. De militaire scholen vormden hierop een uitzondering. Als instelling voor hoger onderwijs bleef de Koninklijke Militaire School federaal onder de bevoegdheid van Landsverdediging. In het secundair onderwijs waren er kadettenscholen (o.a. Zedelgem, Laken, Lier, St-Truiden) die eveneens federaal bleven. Defensie heeft die secundaire scholen gaandeweg afgebouwd en uiteindelijk afgeschaft in 2006.
Defensie is momenteel vragende partij om de gemeenschappen een opleiding te laten organiseren binnen het ruimere onderwijsaanbod in het secundair onderwijs en bijgevolg zijn de gemeenschappen bevoegd.
De Grondwet bepaalt dat, behoudens enkele uitzonderingen die federale materie zijn gebleven, de bevoegdheid voor het inrichten van het onderwijs bij de gemeenschappen ligt. Voor het Nederlandstalig onderwijs in Vlaanderen en Brussel is dat bijgevolg de Vlaamse Gemeenschap. De vrijheid van onderwijs verleent het initiatiefrecht met betrekking tot onderwijsaanbod bij de schoolbesturen, die dan ook de verantwoordelijkheid dragen voor het onderwijs dat ze voorzien. Alleszins betekent dit voor de eventuele nieuwe opleiding dat de geldende Vlaamse regelgeving op het secundair onderwijs van toepassing is.
Dit sluit niet uit dat de Vlaamse Regering rekening kan houden met een aantal modaliteiten of voorwaarden die vanuit andere actoren worden aangebracht om in de onderwijsregelgeving in te schrijven. Zo kunnen, naast de gebruikelijke toelatingsvoorwaarden, specifieke toelatingsvoorwaarden en bijkomende, specifieke attestering worden voorzien. Bij de programmaties kan ook in beschouwing worden genomen wat tussen overheid en andere actoren (andere overheidsdienst, beroepssector, …) desgevallend in een convenant rond de opleiding in kwestie is afgesproken.

4. Naast de subsidiërende onderwijsoverheid kan een andere actor personele of materiële middelen of know how ter beschikking stellen van scholen die specifieke opleidingen aanbieden. Ook dit kan in een convenant worden opgenomen. Hierover werd echter nog niets beslist.

5. Hierover werd nog niets beslist. De onderwijsregelgeving voorziet evenwel dat een school tijdens een bepaald schooljaar uren-leraar kan aanwenden onder de vorm van aanwerving van voordrachtgevers. Een voordrachtgever is een persoon die geen deel uitmaakt van het schoolbestuur of van het personeel van de school en die, hetzij in eigen naam hetzij in dienst van een organisatie of onderneming uit de publieke of private sector en in het kader van de realisatie van het onderwijsprogramma, voor leerlingen en cursisten voordrachten geeft vanuit zijn of haar deskundigheid en ervaring in de arbeidsmarkt en de bedrijfswereld.

6. Defensie beoogt de start van de nieuwe opleiding op 1 september 2021. Sinds het bericht in de media verscheen, vond een eerste verkennend gesprek met de betrokken actoren plaats waarin mogelijke pistes besproken werden. De haalbaarheid van de vermelde startdatum zal afhangen van de beslissingen omtrent het dossierverloop die nog genomen moeten worden.